

Кисельова А.О. студентка гр. ЕК-19-1/9

Науковий керівник: Бабієва Т.О., викладач II категорії, ЦК екологічних дисциплін

(Кам'янський державний енергетичний технікум, м.Кам'янське, Україна)

НЕБЕЗПЕКА ПОЖЕЖ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОСИСТЕМУ

Анотація. Щороку в Україні спостерігається сумна статистика щодо кількості пожеж та їх наслідків. Підрозділами територіальних органів ДСНС України впродовж січня-вересня 2021 р. в Україні зареєстровано 57956 пожеж. Унаслідок пожеж загинуло 1218 осіб [1]. Однією із головних причин є спалення сухоостою. При спаленні сухоостою, люди знищують не тільки сміттєві залишки, але і своє здоров'я, а також завдають шкоди довкіллю. Тому актуальність даної теми не викликає сумнівів.

Мета: 1.Проаналізувати статистику пожеж в Україні за період з січня по вересень 2021 р.

2.З'ясувати основні причини виникнення пожеж.

3. Визначити можливі наслідки від пожеж та їх вплив на екосистему.

4.Надати рекомендації.

Згідно статистичних даних ДСНС України за період з січня по вересень 2021 р. та аналогічний період 2020 р. кількість пожеж зменшилась на 32,8 % за рахунок зменшення кількості пожеж у природних екосистемах. Але загальна кількість пожеж за досліджуваний період те ж є високою, а якщо враховувати, що кількість загиблих унаслідок пожеж збільшилась на 4,6 % (1218 осіб) – це занадто високі числа. За досліджуваний період в Україні щодня виникало 212 пожеж. Щодня внаслідок пожеж гинуло 4 особи і 3 особи отримували травми. [1]. Ранжування регіонів України за кількістю пожеж протягом досліджуваного періоду порівняно з аналогічним періодом 2020 р. приведено на рисунку 1.

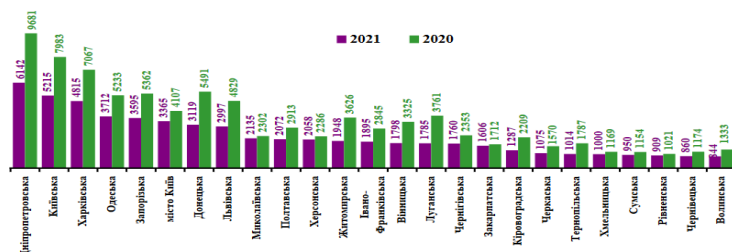

Рисунок 1 - Ранжування регіонів України за кількістю пожеж протягом досліджуваного періоду порівняно з аналогічним періодом 2020 р.

Проаналізовано дані ДСНС України та визначено області з найбільшою кількістю виникнення пожеж за досліджуваний період (січень – вересень 2021 р), згідно даних побудовано карту яку приведено на рисунку 2. До даних областей входять: Дніпропетровська (6142), Київська (5215), Харківська (4815), Одеська (3712), Запорізька (3595), Львівська (2997) та Миколаївська (2135) [1].

Упродовж січня – вересня 2021 р. зафіксовано 2137 випадків підпалу. Більша частина підпалів пов'язана з спалюванням сухоостою. Для мешканців приватної ділянки спалювати листя та сміття є нормою. Але, більшість людей, навіть не замислюються яку загрозу несе за собою спалювання залишків рослинності та сміття.

При спалюванні сухоостою виділяються мікрочастинки диму до складу яких входять пил, окиси азоту, важкі метали та низка канцерогенних сполук. Як правило, при спалюванні сухоостою спалюють і інше сміття, а це суттєво посилює забруднення атмосфери.

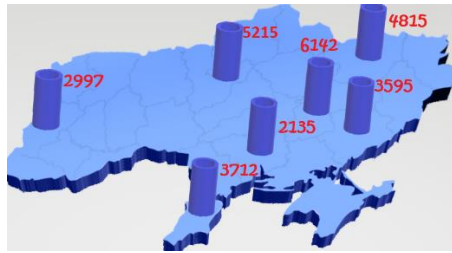

Рисунок 2 - Области з найбільшою кількістю виникнення пожеж за досліджуваний період (січень – вересень 2021 р)

Особливо, якщо спалюють пластик, при згоранні він виділяє до 70 різноманітних хімічних сполук в повітря, більшість з яких є отруйними для людей. Але, катастрофічним наслідком спалювання сухоостою є виникнення пожеж, які можуть нанести непоправної шкоди здоров'ю населення та перерости у великомасштабні наслідки [2].

Як відомо, від пожеж страждають ліси. Площа лісового фонду України становить близько 10,8 млн га, що становить 15,7 % території України. Розташування лісів не рівномірне. Хвойні насадження Півдня, Сходу і Полісся України є найбільш схильними до лісових пожеж.

Вплив пожежі на фітоценози. Розрізняють низові, верхові та підземні пожежі. Згорання сухої трави, опалого листя та чагарників це результат низових пожеж. В результаті відбувається знищення нижніх ярусів лісових фітоценозів і опалюється кора деревних порід, що в основному призводить до їх гибелі. Також, при низовій пожежі згорають окремі рослини, та порушуються мікробіологічні процеси у ґрунтів, знижується кількість нітрогену та зростає кількість нерозчинних солей. При верхових пожежах згорає вся лісова рослинність. Горючі матеріали вигорають при підземних пожежах, що призводить до повного знищення існуючих на даній території рослинних угруповань.

Висновки та рекомендації. Проаналізувавши дані ДСНС України встановлено, що основними причинами виникнення пожеж є: необережне поводження з вогнем; порушення правил пожежної безпеки; підпали; порушення технологій виробництва та правил експлуатації транспортних засобів та несправність виробничого обладнання.

Екологічні наслідки пожеж різноманітні. Пожежі не лише знищують існуючі фітоценози, але й сприяють появі шкідників, які знищують ті насадження які знаходяться на певній території. Також, пожежі можуть запустити складний механізм перетворень, що приведе до змін рослинних угруповань.

У практиці охорони лісів від пожеж у ряді країн створено та використовуються власні системи моніторингу лісових пожеж. В Україні не існує єдиного інформаційного центру, для отримання повного уявлення щодо згорання лісових масивів. Інформацію збирають з різних відомств. Тому, актуальним є створення єдиного центру моніторингу пожеж з використанням методів дистанційного зондування Землі.

В побуті рекомендується листя не спалювати, а закопувати сухостій. Сухе листя також можна віддавати на переробку. Облаштувати компостну яму можна самостійно. Залишки рослин на полях можна використовувати як органічні добрива. Зокрема, аби приготувати підживлення для ґрунту, аграрії використовують кропиву та бур'яни для створення рідких органічних добрив.

Перелік посилань:

1. Аналітична довідка про пожежі та їх наслідки в Україні за 9 місяців 2021 року https://idundcz.dsns.gov.ua/files/2021/Ctatuctuka/Analitychna%20dovidka%20pro%20pojeji_09.2021.pdf
2. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України <https://mepr.gov.ua/news/33808.html>